

हवामानावर आधारित कृषि सल्ला (रत्नागिरी जिल्हा)
(ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, डॉ. बाळासाहेब सावंत कॉकण कृषि विद्यापीठ, दापोली आणि प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र,
मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने)

अंक ७८/२०२०

दिनांक २९/०९/२०२०

कालावधी ५ दिवस

डॉ. प्रशांत बोडके,
विभाग प्रमुख,
कृषिविदया विभाग
९४२०४१३२५५

डॉ. विजय मोरे,
नोडल ऑफिसर,
कृषिविदया विभाग
९४२२३७४००९

डॉ. शितल यादव,
तांत्रिक अधिकारी
कृषिविदया विभाग
८३७९९०११६०

मागील हवामान आठवडा सारांश (दिनांक २३/०९/२०२० ते २९/०९/२०२०)							हवामानाचे घटक	हवामान पूर्वानुमान (दिनांक ३०/०९/२०२० सकाळी ८:३० पासून ०४/१०/२०२० सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत)				
२३/०९	२४/०९	२५/०९	२६/०९	२७/०९	२८/०९	२९/०९		३०/०९	०१/१०	०२/१०	०३/१०	०४/१०
२२.०	३३.२	५.०	१०.६	४९.२	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)	५	०	०	०	७
२७.०	२९.२	३०.२	२९.३	२८.३	३०.०	३०.५	कमाल तापमान (अं.से)	३१	३२	३२	३०	३०
२३.०	२३.५	२४.१	२३.४	२२.५	२२.४	२१.६	किमान तापमान (अं.से)	२३	२४	२३	२३	२२
६	८	६	६	६	४	२	मेघाच्छादन (ऑक्टा)	अंशतः दगाळ	दगाळ	दगाळ	निरभ	अंशतः दगाळ
९५	९८	९७	९६	९८	८८	८५	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता	९६	९५	९३	९३	९४
८९	७८	८१	८६	८०	७७	-	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता	६९	६७	६८	६३	६३
५.०	४.१	२.७	२.९	२.५	२.०	२.५	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	४	४	४	५	४
शांत	शांत	शांत	शांत	शांत	शांत	शांत	वाऱ्याची दिशा	पू.	आ.पू.	पू.	पू.	आ.
पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील							पाऊस (मिमी) १/१/२०२० पासून आजपर्यंत	पाऊस (मिमी) गेल्या वर्षीचा				
१२०.०							३९६८.५	५१३०.९				

हवामान सारांश

हवामान अंदाज	प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या हवामान अंदाजानुसार रत्नागिरी जिल्ह्यातील तुरळक ठिकाणी दिनांक ३० सप्टेंबर आणि ४ ऑक्टोबर, २०२० रोजी हलक्या स्वरूपाच्या पाऊसाची शक्यता आहे.
इशारा	रत्नागिरी जिल्ह्याकरिता जोरदार पाऊसाची कोणतीही चंतावणी नाही.
पाऊसाचा विस्तारित श्रेणी अंदाज	विस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) कोकण विभागात दिनांक २ ते ८ ऑक्टोबर, २०२० दरम्यान सरासरीपेक्षा कमी पाऊसाची शक्यता आहे.

पिक	अवस्था	हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला
खरीप भात	फुल्लोरा अवस्था (गरव्या जाती), दाणे भरणे अवस्था (निमगरव्या जाती) आणि परिपक्वता अवस्था (हळव्या जाती)	<ul style="list-style-type: none"> पुढील पाचही दिवस सर्वसाधारणपणे पाऊसाची उघडीप राहण्याची शक्यता असल्याने गरवे भात खाचरात पाण्याची पातळी ५ ते १० सें.मी.पर्यंत आणि निम गरवे भात खाचरात पाण्याची पातळी ५ सें.मी. नियंत्रित करावी. तसेच हळवे भात परिपक्व अवस्थेत असल्यास कापणीपूर्वी ८ ते १० दिवस खाचरातील पाण्याचा निचरा होण्याची व्यवस्था करावी. पूर्ण पक्व झालेल्या हळवे भाताची रोपे हिरवी असतानाच सकाळच्या वेळेस "वैभव" विळ्याने जमिनीलगत कापणी करावी. कापणी केलेले भात पिक लगेच मळणी करून धान्य कोरड्या आणि सुरक्षित ठिकाणी वाळविण्यासाठी पसरून ठेवावे. तयार भाताची कापणी उशिरा केल्यास लॉबीच्या टोकाचे चांगले दाणे शेतात पडतात आणि भात कांडपाच्या वेळी कणीचे प्रमाण वाढते. पिकाची कापणी जमिनीलगत करावी तसेच कापणीनंतर शेताची नांगरट करून धस्कटे काढून नष्ट करावीत. यामुळे पुढील हंगामात खोड किड आणि निळे भुंगरे याचा प्रादुर्भाव कमी होण्यास मदत होईल. गरवे भात पिक फुल्लोरा अवस्थेत असताना नत्र खताची तिसरी मात्रा २८ किलो युरिया प्रति एकरी देण्यात यावी. पाऊसाची उघडीप आणि तापमानात वाढ संभवत असल्याने माळजमिनीवर असलेल्या हळव्या जातीच्या भात पिकावर लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता असल्यामुळे तयार झालेल्या हळव्या भात पिकाची त्वरित कापणी करावी. तसेच भात कापणी नंतर जमिनीची खोल नांगरणी करावी त्यामुळे किडीचे सुप्तावस्थेतील कोष नष्ट होण्यास मदत होईल. सकाळच्या वेळेस जास्त आर्द्रता असण्याची शक्यता असल्याने दुधाळ अवस्थेत असलेल्या निमगरव्या आणि गरव्या भात पिकावर लॉबीवरील टेकण्याचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता आहे. भात पिक दुधाळ अवस्थेत असताना प्रौढ टेकण्या व त्याची लहान पिल्ले दाण्याला छिद्र पाडून आतील रस शोषून घेतात. त्यामुळे दाणे पोचट राहतात आणि लॉब्या अर्धवट भरतात. अशा दाण्यावर एक सूक्ष्म छिद्र दिसून येते व छिद्राभोवती काळपट, तपकिरी ठिपका तयार होतो. किडीच्या नियंत्रणासाठी बांधवरील गवत कापून बांध स्वच्छ ठेवावेत. पिक दुधाळ अवस्थेत असताना प्रति चूड एक टेकण्या आढळून आल्यास नियंत्रणासाठी लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ५ टक्के प्रवाही ५ मि.ली. किंवा डेल्टामेथ्रीन २.८% प्रवाही ९ मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारावे किंवा १.५ टक्के क्लोरपायरीफॉस भुक्ती ८ किलो प्रति एकरी सायंकाळी किंवा सकाळी लवकर वारा शांत असताना धुरळावी (टीप: किटकनाशकास लेबल क्लेम नाहीत.).
आंबा	वाढीची अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> पाऊसाची उघडझाप आणि तापमानात वाढ संभवण्याची शक्यता असल्याने आंब्याला पालवी फुटण्यासाठी पोषक

		<p>वातावरण असल्याने नवीन पालवीचे तुडतुडे आणि मिज माशीच्या प्रादुर्भावपासून संरक्षण करण्यासाठी डेल्टामेथ्रीन २.८% प्रवाही ९ मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.</p> <ul style="list-style-type: none"> • आंबा बागेतील गवत, रोगग्रस्त फांद्या काढून बागेची साफसफाई करावी आणि नंतर कीटकनाशकाची फवारणी घ्यावी
काजू	वाढीची अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> • पाऊसाची उघडझाप आणि तापमानात वाढ संभवण्याची शक्यता असल्याने, काजूच्या नवीन येणाऱ्या पालवीवर टेकण्या (टी मोस्कीटो बग) किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता आहे. कीड पालवीतील रस शोषून घेते त्यामुळे नवीन पालवी सुकून जाते. नियंत्रणासाठी मोनोक्रोटोफॉस ३६ टक्के प्रवाही १५ मि.ली. किंवा लॅम्बडासायहॅलोथ्रीन ५ टक्के प्रवाही ६ मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. (टीप: कीटकनाशकास लेबल क्लेम नाहीत.) • काजू बागेतील गवत, रोगग्रस्त फांद्या काढून बागेची साफसफाई करावी आणि नंतर कीटकनाशकाची फवारणी घ्यावी
नारळ	फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> • पाऊसाची उघडीप आणि तापमानात वाढ संभवत असल्याने नवीन लागवड केलेल्या नारळ बागेत तसेच पूर्ण वाढलेल्या माडांना पाणी देण्याची व्यवस्था करावी. आळ्यामध्ये ओलावा टिकविण्यासाठी नारळाची सोंडणे पुरावीत. • नवीन लागवड केलेल्या नारळाच्या रोपांची वाढत्या उन्हामुळे पाने करपू नये म्हणून पहिली दोन वर्षे रोपांना वरून सावली करावी.
सुपारी	फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> • पाऊसाची उघडीप आणि तापमानात वाढ संभवत असल्याने नवीन लागवड केलेल्या सुपारी बागेला तसेच पूर्ण वाढलेल्या पोफळीला पाणी देण्याची व्यवस्था करावी. • नवीन लागवड केलेल्या सुपारीच्या रोपांची वाढत्या उन्हामुळे पाने करपू नये म्हणून पहिली दोन वर्षे रोपांना वरून सावली करावी.
भाजीपाला पिके	पेरणी	<ul style="list-style-type: none"> • रब्बी हंगामासाठी वांगी, मिरची, टोमेटो आणि इतर भाजीपाला पिकाची रोपे तयार करण्याकरिता जमीन वाफसा स्थितीत असताना मशागत करावी. वाफे तयार करण्याअगोदर जमिनीत चांगले कुजलेले शेणखत ५०० किलो प्रति गुंठा मिसळावे. ३ मी. लांब x १ मी. रुंद x १५ से.मी. उंचीचे गादीवाफे तयार करावे. पेरणीच्या वेळेस गादीवाफ्यावर प्रती चौरस मीटर ३५ ग्रॅम युरिया, १०० ग्रॅम सिंगल सुपर फॉस्फेट व २५ ग्रॅम म्युरेट ओफ पोटेश मिसळून १० सें.मी. अंतरावर ओळीने भाजीपाला बियाणांची पेरणी करावी. पेरणी करण्या अगोदर बियाण्या द्वारे पसरणाऱ्या बुरशीजन्य रोगाच्या नियंत्रणासाठी बियाण्यास थायरम ३ ग्रॅम प्रती किलो बियाणे किंवा ट्रायकोडर्मा या जैविक बुरशीनाशकाची ३ ग्रॅम प्रती किलो बियाणे या प्रमाणात बीजप्रक्रिया करावी. ट्रायकोडर्मा या जैविक बुरशीनाशकाची बीजप्रक्रिया करतेवेळी किंचित पाणी लावून जैविक बुरशीनाशकाचे पातळ आवरण बियाण्याभोवती होईल असे पहावे.
दुभती जनावरे	-	<ul style="list-style-type: none"> • फुलोऱ्यावर असलेल्या हिरवा चान्याची मुरघास पद्धतीने साठवण करावी. यासाठी प्रत्येकी १०० किलो बारीक तुकडे केलेल्या गवतावर ५ ते ६ लिटर पाण्यामध्ये तयार केलेले द्रावण (२ कि. गूळ + अर्धा कि. युरिया + १ कि. मीठ) शिपडावे. प्रक्रिया केलेल्या गवताचे थर रचून बाजारात सहज उपलब्ध असलेल्या प्लास्टिक सायलो पूर्ण भरावेत. पाउस आणि उष्णते पासून संरक्षणासाठी सायलो शेड मध्ये ठेवावेत. अशा पद्धतीने २-३ महिन्यामध्ये मुरघास जनावरांना खाण्यासाठी तयार होतो.
<p>सदर कृषि सल्ला पत्रिका डॉ. बाळासाहेब सावंत कॉकण कृषि विद्यापीठ, दापोली येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीनुसार तयार करून प्रसारित करण्यात आली.</p> <p>अधिक माहितीसाठी नजीकच्या कृषी विद्यापीठाचे केंद्र किंवा महाराष्ट्र शासनाचे कृषी अधिकारी यांच्याशी संपर्क करावा</p>		